

FORUM

Oppimispolku lukuihin 9-11

Tavoitteet

- Tietotavoitteet: Opiskelija
 - hahmottaa mistä julkinen talous koostuu ja miten kunnat ovat erilaisia
 - hahmottaa eri verojen luonteen ja sen vaikutukset talouteen
 - ymmärtää verotukseen liittyviä arvolatauksia
 - hahmottaa julkisen talouden ongelmat, niiden syyt ja osaa arvioida korjaustoimien vaikutuksia
- Taitotavoitteet: Opiskelija
 - osaa hankkia tietoa ja soveltaa sitä
 - harjoittelee kuvanlukutaitoa
 - harjoittelee argumentaatiota
 - hahmottaa kokonaisuuksia
 -

Toteutus

- Oppimispolku koostuu kolmesta osiosta
- Osiot eivät ole samanpituisia. Osiot I ja III ovat lyhyempiä ja osio II on pidempi.
- Ylöspäin eriyttävät tehtävät on merkitty +-merkillä.
- Opiskele luvut itsenäisesti, parin kanssa tai pienryhmässä oppikirjan ja netin avulla.
- Etene omaan tahtiisi, aikaa käytettävissä ___ oppituntia.
- Oppituntien lisäksi sinun on työskenneltävä myös kotona. Palauta vastauksesi viimeistään ___.

FORUM

Osa I

1. Lue luku 9 Julkinen talous ja tee luvun tehtävät 1–2.
2. Tutki sivun 75 infograafia Kuntien tulot ja menot. Kuvittele, että olet oman kuntasi päättäjä.
 - a) Arvioi, mitä vaikutuksia valtionosuuksien leikkauksilla tai verotulojen laskulla olisi kuntaasi.
 - b) Mitä päätöksiä tekisit kunnassa kyseisessä tilanteessa?
 - c) Mitä vaikutuksia niillä saattaisi olla kuntalaisten elämään?
3. Selvitä Kuntaliiton kuntanavigaattorin avulla seuraavat tiedot oman kuntasi taloudellisesta tilanteesta ja katso, miten se eroaa koko maan keskiarvosta.
 - a) kunnan veroprosentti
 - b) laskennallinen tuloveroprosentti ilman valtionosuuksia
 - c) lainakanta
 - d) kunnan huoltosuhde edellisenä vertailuvuotena
 - e) kunnan huoltosuhde vuonna 2025
4. a) Tee luvun tehtävä 5.
- b) Laske, paljonko 50 000 euroa vuodessa ansaitseva henkilö maksaisi kunnallisveroa vuodessa, jos hän asuisi
 - matalimman verotuksen kunnassa
 - korkeimman verotuksen kunnassa
 - omassa kunnassasi?
- c) Laske kuinka paljon enemmän korkean verotuksen kunnassa asuva henkilö maksaisi kunnallisveroa
 - yhdessä vuodessa
 - 10 vuodessa
 - 25 vuodessa.
5. Tulkitse sivun 74 pilakuvan sanoma (Hallitus etsii kasvua ja säästöä). Miten kuvan yksityiskohdat vahvistavat pilakuvan sanomaa? Etsi kuvasta neljä sellaista yksityiskohtaa.

FORUM

6. Tehtävä: Ovatko seuraavat väitteet oikein vai väärin? Korjaa väärät väittämät.
- a) Julkisen sektorin muodostavat Suomessa kunnat ja yksityiset yritykset.
 - b) Pankit ovat osa julkista sektoria.
 - c) Julkiset palvelut eivät maksa mitään.
 - d) Suurin osa valtion menoista on avustuksia kunnille.
 - e) Budjetti on valtion tai kunnan suunnitelma seuraavan vuoden tuloista ja menoista.
 - f) Budjetti on ylijäämäinen, kun menot ovat tuloja suuremmat.
 - g) Valtio saa suurimman osan tuloistaan työntekijöiden palkasta perittävästä tuloverosta.

Osa II

7. Lue luku 10 Verot – yhteiskunnan selkäranka.

Tehtävä: Selvitä, mitä eroa on seuraavilla verotukseen liittyvillä käsitteillä:

- a) progressiivinen verotus – tasaverotus
- b) välillinen vero – välitön vero
- c) marginaalivero – arvonlisävero
- d) ansiotulovero – pääomatulovero
- e) yhteisövero – kiinteistövero

8. Tee luvun 10 tehtävät 1–2.

+ 9. Etsi netistä Vasemmistoliiton ja Kokoomuksen näkemyksiä hyvästä verotuksesta.

- a) Tiivistä kummankin puolueen näkemykset 3–4 lauseeseen. Merkitse lähteet, joita käytit.
- b) Miten puolueiden näkemykset heijastelevat puolueiden arvoja ja poliittisia periaatteita?

10. Kuvan tulkinta: Etsi ja listaa sivun 82 kuvasta (verojärjestelmä on toimiva, jos veropohja on laaja) mahdollisimman monta verotettavaa asiaa.

11. Kumoa väite: Keskipalkkaisen työntekijän veroista suurin osa menee valtiolle.

12. Tee luvun 10 tehtävä 4.

FORUM

+ 13. Katso Ylen elävästä arkistosta ohjelma Postia veroparatiisista (29 min.)

Tehtäviä:

- a) Mitä veroparatiiseja ohjelmassa mainitaan?
- b) Miksi kyseiset maat ovat "hyviä" veroparatiiseja?
- c) Mitä ovat valeomistajat?
- d) Miksi valeomistajia käytetään?
- e) Selvitä nettiä apuna käyttäen, mitä tarkoittavat ohjelmassa mainitut pöytälaatikkoyritykset.
- f) Mitä vaikeuksia ohjelman tekijät kohtaavat, kun he yrittävät selvittää veroparatiiseja käyttävien yritysten toimintaa?
- g) Mitä mieltä sinä olet veroparatiiseista? Kirjoita 10–20 lauseen mielipide, jossa otat huomioon
 - yritysten välisen kilpailun
 - valtion veronkeruun
 - yritysten edun

14. Tee luvun 10 tehtävä 6.

Osa III

15. Lue luku 11 ja tee luvun tehtävät 1–2.

16. Esitä argumentteja väitteen puolesta ja vastaan: Suomen valtio on vaikeasti velkaantunut.

+ 17. a) Etsi netistä Suomen velkaantumista tai kestävyysvajetta käsittelevä pilakuva.

Käytä apuna esim. hakusanoja pilakuva ja Joke, pilakuva ja Karlsson.

b) Tee löytämästäsi kuvasta tulkinta. Mikä on kuvan sanoma ja mitkä kuvan yksityiskohdat tehostavat kuvan sanomaa?

18. Tee 10–20 lauseen tiivistelmä, jossa

- a) selvität kuntien taloudellisten ongelmien syyt
- b) pohdit, kuinka kuntien taloudellista tilannetta voisi parantaa.

Osa IV

Arviointi

1. Itsearviointi

- a) Mitä uutta opit?
- b) Mikä oli mielenkiintoista?
- c) Mistä olisit halunnut saada lisää tietoa?
- d) Mikä oli vaikeaa?
- e) Anna arvosana omalle työskentelylle? (1–5)

2. Vertaisarviointi

Arvioi jonkun ryhmän muun opiskelijan oppimispolun tehtäviä.

- a) Missä hän onnistui erityisen hyvin?
- b) Mitä hän kenties olisi voinut vielä parantaa?